

Inspecting policing
in the public interest

**Plismona yng lymder:
Flwyddyn yn
ddiweddarach**

**Heddlu Gwent
Gorffennaf 2012**

Cynnwys

Ynglŷn â'r arolwg hwn	3
Crynodeb	4
Arian – cwrdd â'r cynilion	6
Beth yw'r her ariannol yn Heddlu Gwent?	6
Pobl – ad-drefnu'r gweithlu	7
Beth yw'r effaith ar y gweithlu?	7
Beth yw'r effaith ar y rheng flaen?	8
Nifer a chyfran y swyddogion, CSOs a staff mewn rolau rheng flaen	8
Nifer a chyfran y swyddogion heddlu mewn rolau rheng flaen	9
Y cyhoedd – adolygu'r gwasanaeth rydych yn ei dderbyn	10
Pa gyfran o swyddogion heddlu a swyddogion cymorth cymunedol sy'n weladwy ac sydd ar gael i'r cyhoedd??	10
Sut allwch gael mynediad at wasanaethau plismona sy'n newid?	10
A oes unrhyw newid wedi bod o ran lefelau troseddu dros y flwyddyn ddiwethaf?	11
A yw gwaith arolygu'r llu ei hunan yn dangos unrhyw newid o ran boddhad y cyhoedd â'r gwasanaeth maent yn ei ddarparu?	12

Ynglŷn â'r arolwg hwn

Ym mis Hydref 2010, cyhoeddodd y Llywodraeth y byddai'r cyllid canolog a ddarperir i'r Gwasanaeth Heddlu'n gostwng gan 20% yn y bedair blynedd rhwng Mawrth 2011 a Mawrth 2015.

Cynhaliodd Arolygiaeth Cwnstablïaeth Ei Mawrhydi (HMIC) arolygiad o bob un o'r 43 o heddluoedd yn Lloegr a Chymru yng Ngwanwyn 2011, er mwyn gwirio sut roeddynt yn bwriadu cwrdd â'r her hon. Pan gyhoeddwyd y canlyniadau ym mis Gorffennaf 2011 (chwiliwch am 'Pennu Gwerth yr Heddlu' ar www.hmic.gov.uk), gwnaethom ymrwymiad i ddychwelyd un flwyddyn yn ddiweddarach er mwyn adrodd ar gynnydd, ac er mwyn asesu a oedd unrhyw effaith wedi digwydd ar y gwasanaeth a ddarperir i'r cyhoedd.

Mae adroddiad thematig, *Plismona yng lymder: Flwyddyn yn ddiweddarach* yn casglu ynghyd y canfyddiadau gan bob un o'r 43 o heddluoedd ac yn edrych ar y darlun yn Lloegr a Chymru.

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r canfyddiadau ar gyfer Heddlu Gwent, ac fe'i seilir ar ddata a ddarparwyd ganddynt ym mis Chwefror 2012.¹

Bydd HMIC yn parhau i fonitro'r cynnydd a wneir gan y Llu, ac i gyhoeddi'r canlyniadau ar ein gwefan (www.hmic.gov.uk).

1 Talgrynnir ffigyrau (ffigyrau ariannol at y miliwn agosaf a ffigyrau'r gweithlu at y 10 agosaf) ac mae ffigyrau ariannol mewn prisiau arian parod.

Crynodeb

Mae'r her i heddluoedd ac awdurdodau heddlu'n fwy na mantoli'r llyfrau yn unig, hefyd mae rhaid iddynt drawsffurfio'r ffordd maent yn cyflawni plismona a'i wneud yn fwy effeithlon, fel bod y cyhoedd yn gallu parhau i dderbyn gwasanaethau gwell.

Mae Gwent yn llu bach, ac nid oes ganddo gyllideb fawr o'i chymharu â lluoedd eraill yn Lloegr a Chymru.

Mae ganddo hanes da o leihau cost trwy reolaeth ofalus a chynllunio busnes ar ôl adnabod yr angen i leihau costau cyn i'r arolwg gwariant gael ei gyflwyno. Er bod hwn wedi'u rhoi mewn sefyllfa dda i gwrdd â heriau ariannol arolwg gwariant 2010, ni warrantir y 2.66% arfaethedig o gynnydd yn y praesept heddlu (arian a godir o drethi lleol i helpu talu am blismona) yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf, oherwydd y cyflwyniad o gomisiynwyr heddlu a throedd. Efallai y bydd angen am gynilion ychwanegol os na wireddir y codiadau o ran y praesept.

Fel canlyniad, ar hyn o bryd maent mewn sefyllfa dda i gyflawni eu targed cynilion erbyn Mawrth 2015, cyhyd ag y gwireddir y codiadau o ran y praesept heddlu.

Mae'r llu wedi cyflwyno model newydd am y ffordd maent yn trefnu eu hunedau plismona lleol yn 2011 o dan y Rhaglen Aros Ymlaen, gyda 5 o ardaloedd plismona lleol, bob un yn cael ei harwain gan Uwcharolygydd neu Brif Arolygydd. Maent wedi cefnogi hwn gan aildrefnu'r ganolfan heddlu a lleihau'r nifer o swyddogion a staff heddlu sy'n gweithio yno er mwyn gwneud cynilion ychwanegol o ran effeithlonrwydd. Bydd y cyflwyniad diweddar o 101 o Swyddogion Cymorth Cymunedol llawn-amser gyfwerth ychwanegol, a ariannir gan Lywodraeth Cymru, yn darparu cymorth ychwanegol wrth blismona cymunedau ar draws ardal heddlu Gwent. Trwy gyflogi 78 o CSOs ar sylfaen ran-amser, mae'r llu wedi gallu cynyddu'r nifer hon i 146, gan gynyddu'n sylweddol welededd Heddlu Gwent ar draws yr Ardal Heddlu.

Ar hyn o bryd maent yn rhannu pencadlys gyda Chyngor Torfaen â chynlluniau posibl at y dyfodol i adeiladu pencadlys cyfun newydd gyda'r cyngor ar safle gerllaw. Cynllunir cynilion pellach trwy leihau'n sylweddol y nifer o orsafoedd heddlu a rhannu adeiladau a swyddfeydd gyda chyrrff cyhoeddus eraill fel y cyngor a'r gwasanaeth ambiwlans. Mae Heddlu Gwent wedi bod yn rhannu staff gyda heddluoedd eraill ar draws Cymru ers nifer o flynyddoedd wrth geisio gwella gwasanaethau plismona ac mae'n bwriadu cynyddu hwn yn y dyfodol. Yn fwy diweddar, mae rhannu cyfarwyddwr Adnoddau Dynol, Gwasanaethau Cyfreithiol a Phrif Gwnstabl Cynorthwyol sy'n rheoli plismona arbenigol gyda Heddlu

De Cymru'n golygu y gellir gwneud cynilion pellach. Ni ddylid tanbriso'r her ynghylch cyflawni'r math hwn o weithio ar y cyd: ond mae ymrwymiad cryf gan y llu, awdurdod, partneriaid a Llywodraeth Cymru i sicrhau ei fod yn gweithio.

Oherwydd y newidiadau mae'n eu gwneud bydd Heddlu Gwent yn gallu mantoli'r llyfrau ac hefyd gynyddu'r gyfran o'i weithlu sydd mewn rolau ymladd trosedd rheng flaen. Mae'r llu'n bwriadu cael 78% o'i weithlu mewn rolau rheng flaen erbyn 2015, sy'n uwch na lluoedd eraill. Fodd bynnag, bydd y gyfran o swyddogion heddlu ar y rheng flaen dros yr un cyfnod yn aros ar 91%, yn golygu un o'r cyfrannau uchaf o swyddogion rheng flaen yn y wlad. Mae'r llu'n parhau i yrru trosedd i lawr ac mae wedi cyflawni graddfa uwch ar gyfartaledd o ran gostwng trosedd yn gyffredinol eleni. Mae 82% o ddiodefwyr yng Ngwent yn fodlon ar y gwasanaeth cyffredinol a ddarperir gan y llu, sy'n is na'r mwyafrif o lluoedd eraill.

Mae adrannau dilynol yr adroddiad hwn yn archwilio i: arian (faint sydd angen i Heddlu Gwent ei gynilo a'u cynnydd wrth gyflawni hwn); pobl (eu newidiadau arfaethedig i nifer a math y gweithlu ac effaith hyn ar y rheng flaen); a'r effaith ar wasanaethau i'r cyhoedd. Rydym wedi edrych ar y meysydd hyn gan eu bod yn bwysig wrth eich helpu deall sut mae'ch llu'n gwneud cynilion, a sut maent yn parhau i wella'r gwasanaethau rydych yn eu derbyn.

Arian – cwrdd â'r cynilion

Beth yw'r her ariannol yn Heddlu Gwent?

£25 miliwn – dyma'r swm y bydd angen i Heddlu Gwent ei gynilo rhwng 2011 a 2015 (yn seiliedig ar amcangyfrifiadau'r llu). Mae 6 llu yn Lloegr a Chymru â chynilion mwy i'w gwneud fel cyfran o'u cyllidebau cyffredinol.

Erbyn Gwanwyn 2012, roedd Gwent wedi datblygu cynlluniau i amlinellu sut y byddant yn cyflawni £24m (95%) o'u gofyniad ynghylch cynilion.

Targed arbedion ar gyfer 2015

Seilir cynllun pedair-blynedd Gwent ar gynilo £8m erbyn Mawrth 2012 (h.y. ym mlwyddyn gyntaf y gostyngiadau cyllideb). Adroddodd y llu eu bod eisoes wedi cynilo £7.9m erbyn Rhagfyr 2011.

Yn ogystal â chyllid gan y Llywodraeth, mae lluoedd hefyd yn derbyn arian o'r dreth gyngor leol. Mae'r awdurdod heddlu wedi penderfynu cynyddu gan 2.66% y swm o arian rydych yn ei dalu ar gyfer plismona o'ch treth gyngor. Dyma un o 22 llu yn Lloegr a Chymru ble fydd yn cynyddu.

O fewn cynlluniau'r llu mae nifer o ragdybiaethau ynghylch costau yn y dyfodol, yn cynnwys codiadau cyflog, graddfa chwyddiant a'r lefel o gyllid y bydd yn ei derbyn o dreth gyngor. Os bydd y rhain yn newid gallai hwn effeithio ar gyfanswm y cynilion mae rhaid i'r llu ddod o hyd iddo.

Bydd lluoedd yn parhau i ddatblygu manylion eu cynlluniau rhwng nawr a 2015. Efallai y bydd cyfanswm y cynilion mae angen iddynt ddod o hyd iddo yn codi neu leihau felly wrth iddynt adolygu eu rhagdybiaethau a diweddarau eu cynlluniau.

Pobl – ad-drefnu'r gweithlu

Beth yw'r effaith ar y gweithlu?

120 – nifer y swyddi mae'r llun bwriadu eu torri erbyn 2015. Bydd 130 o'r rhain yn swyddi swyddogion heddlu. Mae hwn yn ostyngiad o 9% o ran swyddi swyddogion heddlu, o'i gymharu â gostyngiad o 10% ar draws Lloegr a Chymru.

Oherwydd bod 81% o gyllidebau heddlu (ar gyfartaledd) yn cael ei wario ar gostau staff, nid yw'n syn bod lluoedd ar draws Lloegr a Chymru yn bwriadu cyflawni rhan fwyaf eu cynilion trwy leihau'r nifer o swyddogion heddlu, swyddogion cymorth cymunedol (CSOs) a staff heddlu maent yn eu cyflogi.

Yn ôl data a ddarperir gan y llun yn Chwefror 2012, mae Gwent yn bwriadu gwneud y newidiadau dilynol i'w weithlu rhwng Mawrth 2010 a Mawrth 2015. Erbyn Mawrth 2012 bydd y llun wedi cyflawni 13% o'r gostyngiad angenrheidiol yn eu geithlu. (Rydym yn defnyddio Mawrth 2010 fel ein man cychwyn yma gan fod llawer o luoedd wedi dechrau lleihau eu gweithlu yn y flwyddyn cyn gweithredu'r toriad o ran cyllid, gan ragweld y byddai rhaid iddynt wneud cynilion nes ymlaen).

	31 Mawrth 2010 (gwirioneddol)*	Newid Arfaethedig 31 Mawrth 2010 - 31 Mawrth 2015*	% newid yn Ngwent	% newid dros Loegr a Chymru:
Swyddogion	1,440	-130	-9%	-10%
CSOs	140	0	0%	-10%
Staff yr Heddlu**	810	-250	-31%	-19%

Sylwer:

Mae* 2010 yn giplun o'r nifer o bobl mewn swydd, tra bod data 2015 yn nifer rhagamcanol o swyddi.

Talgrynnir yr holl ffigurau o ran y gweithlu i'r 10 agosaf; felly efallai na fydd colofnau'n adio'n iawn. Yn nata gwaelodlin y gweithlu (Mawrth 2010), cynhwysir ffwythiant 'Arall' o fewn y ffigur nad ydynt ar y rheng flaen. Mae hwn yn cynnwys staff sy'n absennol o'u dyletswydd oherwydd absenoldeb mamolaeth / tadolaeth, seibiant gyrfa, addysg lawn-amser neu atal dros dro a'r rhai hynny sydd ar absenoldeb hirdymor (salwch, absenoldeb tosturiol, arbennig a di-dâl). Ym Mawrth 2010 gwnaeth y ffwythiant "arall" 1 y cant o'r holl weithlu ar draws Lloegr a Chymru. Darparwyd y data rhagamcanol hwn ar gyfer Mawrth 2015 gan luoedd, ac mae lluoedd wedi cyllidebu ar gyfer hwn mewn ffyrdd gwahanol. Fel canlyniad bydd rhywfaint o amrywioldeb yn y data hwn wrth ei ddefnyddio at ddibenion cymharu.

**Sylwer: mae ffigyrau gwirioneddol staff heddlu ar gyfer 2010 yn cynnwys Swyddogion Dynodedig. Ni chynhwysir Swyddogion Dynodedig yn ffigyrau tybiedig 2015.

Beth yw'r effaith ar y rheng flaen?

Mae HMIC yn diffinio pobl sy'n gweithio ar reng flaen yr heddlu fel: "y rhai hynny sy'n cysylltu â'r cyhoedd bob dydd ac sy'n ymyrryd yn uniongyrchol i gadw pobl yn ddiogel ac i orfodi'r gyfraith".

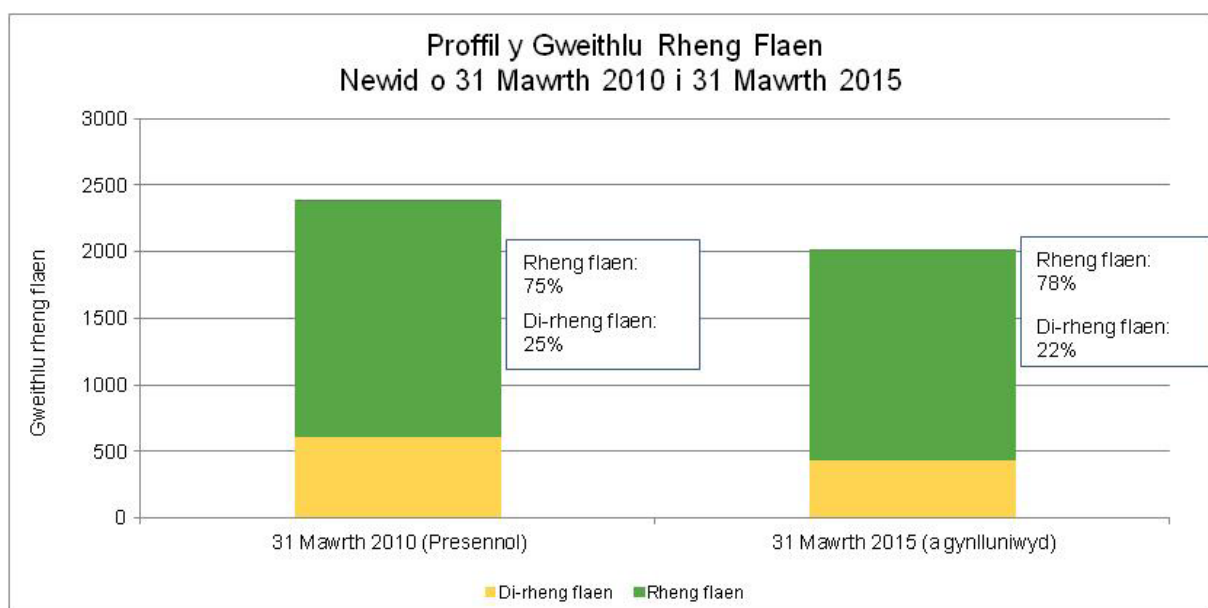
78% – cyfran yr holl weithlu (h.y. swyddogion, CSOs a staff) mae Gwent yn tybio y byddant ar y rheng flaen erbyn 2015.

91% – cyfran y swyddogion heddlu mae'r llu'n tybio y byddant yn gweithio ar y rheng flaen erbyn 2015, dim newid o 2010.

Nifer a chyfran y swyddogion, CSOs a staff mewn rolau rheng flaen

Y **nifer** o swyddogion, CSOs a staff (h.y. holl weithlu'r llu) yn gweithio ar y rheng flaen o 1,790 ym Mawrth 2010 i 1,580 rhagamcanol erbyn Mawrth 2015.

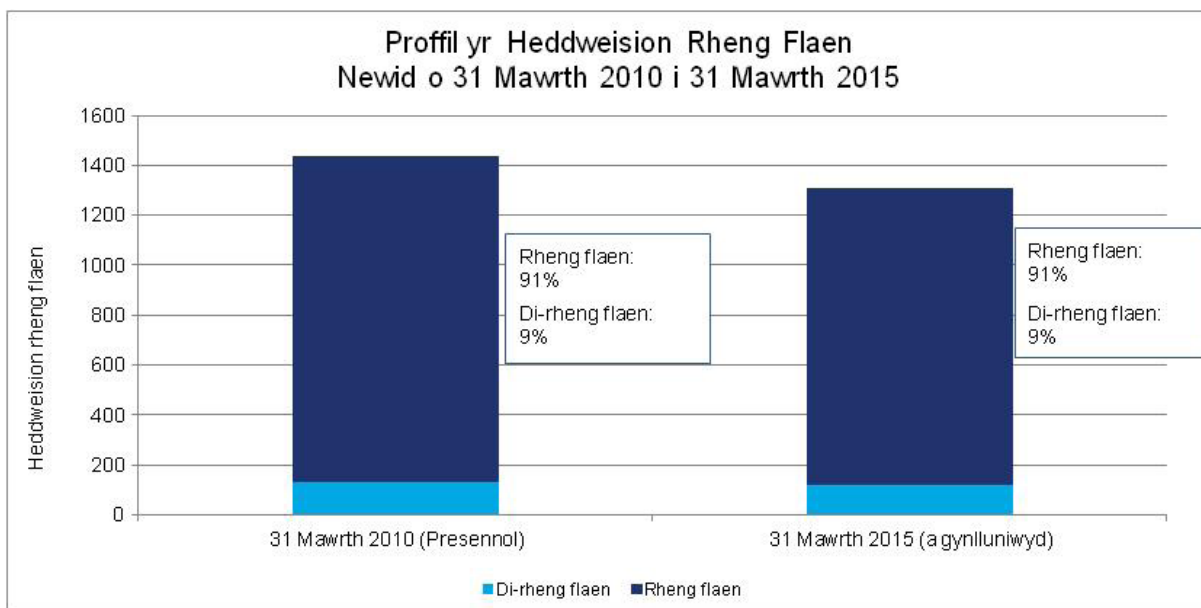
Yn seiliedig ar y ffigyrau hyn, bydd y **gyfran** o holl weithlu Gwent a ddyrannir i rolau rheng flaen yn cynyddu o 75% i 78%. Mae hwn yn cymharu â chynnydd cyffredinol ar draws Lloegr a Chymru o 67% i 74%.

Nifer a chyfran y swyddogion heddlu mewn rolau rheng flaen

O edrych yn benodol ar swyddogion heddlu: bydd y **nifer** o swyddogion sy'n gweithio ar y rheng flaen yn gostwng o 1,300 ym Mawrth 2010 i 1,190 rhagamcanol erbyn Mawrth 2015. Hefyd bydd y nifer sy'n gweithio mewn rolau nad ydynt ar y rheng flaen yn gostwng o 130 i 120.

Yn seiliedig ar y ffigyrau hyn, bydd y **gyfran** o swyddogion heddlu Gwent a ddyrannir i rolau rheng flaen yn aros yr un peth ar 91%, fel mae'r siart dilynol yn ei ddangos. Mae hwn yn uwch na'r ffigwr ar gyfer Lloegr a Chymru.

■ Y cyhoedd – adolygu'r gwasanaeth rydych yn ei dderbyn

Pa gyfran o swyddogion heddlu a swyddogion cymorth cymunedol sy'n weladwy ac sydd ar gael i'r cyhoedd??

67% – y gyfran o swyddogion heddlu a CSOs mae Gwent yn eu dyrannu i rolau gweladwy (fel swyddogion sy'n ymateb i alwadau 999, sy'n delio â damweiniau traffig ffordd difrifol neu sy'n patrolio mewn cymdogaethau). Mae hwn yn fwy na ffigwr Lloegr a Chymru.

Mae HMIC yn diffinio 'gweladwy' fel cyflogeion yr heddlu sy'n gwisgo iwniform a sy'n gweithio'n bennaf yn gyhoeddus ac mae 'ar gael' yn golygu swyddogion heddlu a CSOs sydd yn wirioneddol barod ar gyfer dyletswydd (yn hytrach na bod ar gwrs hyfforddi, mynychu'r llys, i ffwrdd o shifft, ar absenoldeb, ac yn y blaen).

Mae'n bwysig nodi bod y gwaith a wneir gan y rhai hynny mewn rolau gweladwy'n cynrychioli rhan o'r darlun plismona'n unig. Mae angen i Brif Gwnstablau ddyrannu adnoddau i lawer o swyddogaethau eraill er mwyn diogelu'r cyhoedd, fel gwrthderfysgaeth, troseddu difrifol a chyfundrefnol a diogelu plant (i enwi ond tair).

Mae ymchwil wedi dangos bod pobl sy'n gweld yr heddlu wrth eu gwaith mewn iwniform o leiaf unwaith yr wythnos yn fwy tebygol o ddangos hyder yn eu lluo lleol (gweler ein hadroddiad 2011 *Amseroedd Anodd*, sydd ar gael ar www.hmic.gov.uk).

Yn ddiweddar ystyriodd HMIC a oes gan Gwent swyddogion heddlu sydd ar gael pan yw'n fwy tebygol y bydd eu hangen, ailadroddiad o arolwg a gynhalion ni ddiwethaf yn 2010. Roedd hwn yn dangos bod gostyngiad o ran swyddogion heddlu a CSOs a oedd ar gael mewn rolau gweladwy ar adegau allweddol.

Sut allwch gael mynediad at wasanaethau plismona sy'n newid?

Mae lluoedd yn archwilio i ffyrdd gwahanol y gall y cyhoedd gael mynediad at wasanaethau plismona. Maent yn gwneud mwy o ddefnydd o'r rhynggrwyd a chyfryngau cymdeithasol er mwyn cyfathrebu â phobl ac yn adolygu'r nifer o bwyntiau mynediad wyneb yn wyneb sydd eu hangen arnynt. Mae Gwent wedi datblygu Strategaeth Hygyrchedd er mwyn darparu amrediad o opsiynau ar gyfer mynediad at wasanaethau plismona.

Erbyn 2015 ni fydd Gwent yn newid y nifer o gownteri blaen na lleoliadau eraill e.e. llyfrgelloedd, adeiladau awdurdod lleol ble gallwch gael mynediad ffisegol at wasanaethau plismona, o'i chymharu â 2010.

A oes unrhyw newid wedi bod o ran lefelau troseddau dros y flwyddyn ddiwethaf?

11% – y gostyngiad o ran lefelau troseddau cofnodedig yn gyffredinol yng Ngwent rhwng y blynyddoedd yn dod i ben yn Rhagfyr 2010 a Rhagfyr 2011 (o'i gymharu â chwmp o 3% ar draws Lloegr a Chymru).

Tasg gyntaf yr heddlu yw cwtdgi ar droseddau a chadw'r heddwch; ac yn 2010, dywedodd yr Ysgrifennydd Cartref Theresa May ei bod yn disgwyl i heddluoedd ac awdurdodau wneud toriadau ariannol ond parhau i gwtogi ar droseddau a hynny heb niweidio'r rheng flaen.

Yn seiliedig ar y nifer o droseddau i bob 1000 o'r boblogaeth a gofnodwyd rhwng y blynyddoedd yn dod i ben yn Rhagfyr 2010 a Rhagfyr 2011, daeth Heddlu Gwent yn 34ain allan o 42° o luocdd (ble mae cyntaf yn golygu'r gyfradd droseddau isaf).

Mae'r tabl isod yn dangos sut mae cyfraddau troseddau wedi newid rhwng y blynyddoedd yn dod i ben yn Rhagfyr 2010 a Rhagfyr 2011 (ni chynhwysir ASB oherwydd nad yw data ar gael ar gyfer yr yn cyfnod o amser: fodd bynnag, bydd HMIC yn archwilio i'r ffordd yr eir i'r afael â'r broblem hon yn Nyfed-Powys mewn adroddiad ar wahân, a gaiff ei gyhoeddi ar ein gwefan nes ymlaen ym Mai 2012).

Math o drosedd	Gwahaniaeth rhwng y blynyddoedd yn dod i ben yn Rhagfyr 2010 a Rhagfyr 2011 yn Ngwent	Gwahaniaeth rhwng y blynyddoedd yn dod i ben yn Rhagfyr 2010 a Rhagfyr 2011 ar draws Lloegr a Chymru
Pob Trosedd	-11%	-3%
Troseddau seiliedig ar ddioddefwyr*	-14%	-2%
Lladrad	-27%	3%
Byrgleriaeth	-16%	-1%
Niwed Troseddol a Thanau Bwriadol	-15%	-9%

*Mae'r categori hwn yn cynnwys pob trosedd ble mae dioddefwr uniongyrchol - naill ai'n unigolyn, grŵp, neu sefydliad.

Rydym wedi dewis y mathau hyn o drosedd er mwyn rhoi arwydd o natur y troseddu yn Nyfed-Powys. I gael gwybodaeth am amllder mathau eraill o drosedd yn eich ardal, ewch i www.hmic.gov.uk/crime-and-policing-comparator ble gallwch gael gwybodaeth fanylach. Hefyd byddwch yn canfod dolenni i wefan y llu ei hunan ble maent yn cyhoeddi'r ffigyrau troseddu diweddaraf.

A yw gwaith arolygu'r llu ei hunan yn dangos unrhyw newid o ran boddhad y cyhoedd â'r gwasanaeth maent yn ei ddarparu?

Wrth i luoedd ad-drefnu eu hadnoddau er mwyn cwrdd â'r her gyllidebu mae'n bwysig eu bod yn deall yr effaith ar gyflawni gwasanaeth. Un ffordd i fesuro a yw hwn yn newid yw trwy olrhain lefel boddhad y cyhoedd â'r gwasanaeth cyffredinol maent yn ei dderbyn wrth iddynt geisio cymorth yr heddlu.

Y boddhad cyffredinol ar gyfer dioddefwyr yng Ngwent yw 82% sy'n llai na'r gyfradd ar gyfer Lloegr a Chymru fel cyfanrwydd³.

3 Mae hwn yn wahaniaeth sydd yn ystadegol arwyddocaol.